

Kvinnors privatekonomi:

Inkomsterna ökar, men ett kvarts sekel återstår innan de är i nivå med mäns

2022-06-27

Innehållsförteckning

Kontakt.....	2
Sammanfattning: Kvinnors inkomster ökar – men ett kvarts sekel återstår innan de är i nivå med mäns	3
Många kvinnor sparar – men kan sätta av lägre belopp än män	3
Förändring krävs i hemmen, på arbetet och i politiken	4
Kvinnors förvärvsinkomst	5
Fler kvinnor arbetar och arbetar fler timmar	5
Kvinnor tar större del av föräldraledighet och VAB	6
Kvinnors arbetsinkomster ikapp 2046	7
Kvinnors pension	8
Antal kvinnor med garantipension minskar	9
Kvinnors kapitalinkomst	10
Kvinnors sparande.....	12
Kvinnor har lägre sparkapital och sparar oftare på sparkonto	13
Knappt var femte kvinna sparar till frihetskaptal.....	13
Kvinnor om privatekonomi 2022	14
Politiska reformer som påverkat kvinnors ekonomi	15
Borttagande av sambeskattning 1971	15
Allmänt barnbidrag införs	15
Utbyggnad av välfärdssamhället som förskola och omsorg	15
Pappamånader i föräldraförsäkringen	16
Tabellbilaga	17

Kontakt

Arturo Arques

Swedbanks och Sparbankernas Privatekonom

Mejl: arturo.arques@swedbank.se

Telefon: +46 8 585 907 45

Madelén Falkenhäll

Senioranalytiker, Swedbank

Mejl: madelen.falkenhall@swedbank.se

Telefon: +46 8 585 902 51

Julia Hofvendahl

Junior ekonom/analytiker, Swedbank

Mejl: julia.hofvendahl@swedbank.se

Telefon: +46 8 585 958 53

Sammanfattning:

Kvinnors inkomster ökar – men ett kvarts sekel återstår innan de är i nivå med mäns

Kvinnors inkomster ökar. Det är positivt, men fortsätter inkomstutvecklingen i samma takt kommer det ändå dröja mer än ett kvarts sekel, till år 2046, innan kvinnors inkomst från arbete är på samma nivå som mäns.

Med lägre inkomster kommer en mer otrygg ekonomisk situation och sämre möjlighet att göra fria och självständiga val. Var fjärde kvinna är till exempel orolig för att pengarna inte ska räcka till utgifterna en vanlig månad. Fler män än kvinnor uppger att de har en tillräckligt bra lön för att klara en separation och nästan en fjärdedel av kvinnorna som lever tillsammans med någon uppger att de inte skulle ha råd att bo kvar i samma område om de skulle separera. Ungefär lika många kvinnor uppger att de skulle behöva ändra mycket i sin levnadsstandard för att få ekonomin att gå ihop om de skulle separera.

”Med lägre inkomster kommer en mer otrygg ekonomisk situation och sämre möjlighet att göra fria och självständiga val. Samtidigt är många kvinnor medvetna om hur viktig den egna ekonomin är och lika trygga i att fatta privatekonomiska beslut själva som män.”

Madelén Falkenhäll, privatekonomisk expert, Swedbank.

Många kvinnor sparar – men kan sätta av lägre belopp än män

Lägre inkomst innebär även sämre möjligheter att spara. Nästan lika stor andel kvinnor som män sparar varje månad, men män sätter av en större andel av sin lön. 46 procent av männen kan spara 10 procent eller mer av sin lön efter skatt varje månad, medan det bland kvinnor är 39 procent som kan göra det.

Till följd av lägre arbetsinkomst blir också kvinnors pension lägre. Först när den generation där kvinnors och mäns arbetsinkomster är lika går i pension kommer även pensionen vara helt jämlik.

Stor medvetenhet om hur viktig den egna ekonomin är

Samtidigt är många kvinnor medvetna om hur viktig den egna ekonomin – och de livsval som påverkar den – är. En större andel kvinnor än män tycker till exempel att det är viktigt att dela lika på hemarbete och omsorg om barn så att båda får lika mycket tid och ork för sitt jobb. Betydligt fler kvinnor än män tycker också att det är viktigt att ha en egen inkomst som man klarar sig på själv om det skulle behövas.

Förändring krävs i hemmen, på arbetet och i politiken

År 2020 var kvinnors inkomst från arbete drygt 5 000 kronor lägre än mäns varje månad. Vill vi ändra på det krävs förändringar i hemmet, på arbetsplatsen och i politiken.

Kvinnor behöver i större utsträckning arbeta heltid och kanske även söka sig till andra yrken. Man behöver också hjälpas åt mer inom familjen med hushållssysslor och med att ta hand om eventuella barn, så att båda föräldrarna får förutsättningar att lägga lika mycket tid på sitt arbete.

Föräldraförsäkringen behöver fortsätta utvecklas till att stimulera familjer att fördela föräldraledigheten mer jämställt. Arbetsgivare behöver fortsätta arbeta för att det ska gå att kombinera arbete med småbarnsår – för både kvinnor och män.

Också politiker, skola och arbetsmarknadens parter behöver arbeta aktivt för att göra arbetsmarknaden mer jämställd. Att lika arbete ska ge lika lön är en grundförutsättning, men det handlar även om hur olika yrken värderas och att göra alla yrken tillgängliga och accepterade – både för att få kvinnor in på en mer mansdominerad arbetsmarknad och män på en mer kvinnodominerad arbetsmarknad.

”År 2020 var kvinnors inkomst från arbete drygt 5 000 kronor lägre än mäns varje månad. Vill vi ändra på det krävs förändringar i hemmet, på arbetsplatsen och i politiken.” Madelén Falkenhäll, privatekonomisk expert, Swedbank

Kvinnors förvärvsinkomst

Kvinnors förvärvsinkomster ökar för varje år. Under de senaste 25 åren har de för kvinnor mellan 20 och 64 år ökat med 74 procent, för män har motsvarande ökning varit 56 procent.¹

Det innebär att kvinnor 2020 tjänar 84 procent av det männen gör, jämfört med 75 procent 1995. Kvinnors medianinkomst var knappt 26 000 kronor per månad 2020, för män var den drygt 31 000 kronor per månad.²

Tabell 1. Medianinkomst 20-64 år, kronor per år före skatt. Avrundade tal i 2020 års priser.

	1995	2020	Förändring
Kvinnor	179 300	311 600	74 %
Som andel av mäns inkomst	75 %	84 %	
Män	238 800	373 100	56 %

Kvinnors lägre inkomst kan bero på många olika saker. Kvinnor arbetar oftare i yrken med lägre löner, arbetar oftare deltid och tar ofta en större del av föräldraledigheten vilket kan få effekt på löneutveckling. Men det faktum att kvinnors inkomst ökar i förhållande till mäns borde ses om ett tecken på att detta förändras och att löneskillnaderna på en aggregerad nivå därför också minskar.

Fler kvinnor arbetar och arbetar fler timmar

Kvinnors sysselsättningsgrad har ökat över tid, en större andel av kvinnorna förvärvsarbetar 2021 jämfört med 1995. 1995 arbetade 71 procent av kvinnorna, 2021 är andelen 74 procent. Siffrorna avser åldersgruppen 16-64 år. I nyare statistik finns indelningen 20-64 år och i den gruppen är sysselsättningsgraden för kvinnor 78 procent 2021.³

Även bland män har sysselsättningsgraden ökat under samma tidsperiod, från 74 till 79 procent. I åldersgruppen 20-64 år är sysselsättningsgraden 83 procent 2021.

Att fler kvinnor arbetar förklarar att den genomsnittliga inkomsten ökar. Men det förklarar inte att den ökar som andel av männens, eftersom sysselsättningsgraden bland män ökar ännu mer. Det hade kunnat vara fallet om de kvinnor som har kommit in på arbetsmarknaden har väsentligt högre lön än de män som kommit in under samma

¹ I fasta priser och före skatt. Källa: Statistiska centralbyrån. I förvärvsinkomst inkluderas här inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet.

² Källa: Statistiska centralbyrån. Den senaste officiella statistiken är från 2020.

³ Källa: Arbetskraftsundersökningar (AKU), Statistiska centralbyrån. I januari 2021 anpassades AKU till EU:s nya förordning (2019/1700) för den sociala statistiken, vilket har orsakat tidsseriebrott.

period. Att skillnaden mellan kvinnors och mäns inkomst minskar kan snarare antas bero på att kvinnor arbetar fler timmar 2021. Sedan 2006 har kvinnor ökat sin arbetstid med 2,4 timmar per vecka, ökningen bland män är 0,5 timmar per vecka. 2021 arbetar kvinnor i genomsnitt 37,3 timmar per vecka, män 40,4.

Tabell 2. Andel utifrån antal arbetade timmar, samt genomsnittlig arbetstid i timmar (överenskommen arbetstid), 2006 och 2021. Andel av de sysselsatta. 16-64 år.

		1-19 tim/v	20-34 tim/v	35- tim/v	Genomsnittlig arbetstid, tim/v
Kvinnor	2006	6 %	30 %	64 %	34,9
	2021	6 %	17 %	74 %	37,3
Män	2006	3 %	8 %	89 %	39,9
	2021	3 %	8 %	87 %	40,4

Kvinnor tar större del av föräldradag och VAB

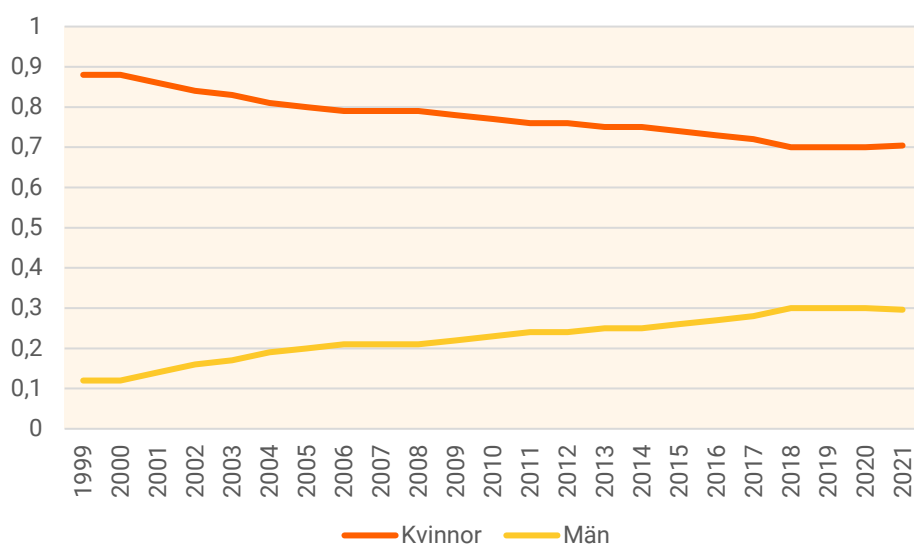
Hur man delar på föräldradag och även vård av barn påverkar kvinnors närvaro på arbetsmarknaden och kan till följd av det påverka löneutveckling och även pension. Ju mer jämställd fördelning man har, desto bättre förutsättning får båda föräldrar att kunna lägga lika mycket tid på sitt arbete.

Kvinnor tar oftast en större del av föräldradagar och stannar också oftare hemma med sjuka barn. Det påverkar inkomsten både här och nu, men också på sikt. Högre frånvaro från arbetet innebär sannolikt sämre löneutveckling.

När föräldrapenningen infördes 1974 tog män ut 0,5 procent av dagarna. För att öka incitamenten för pappor att ta ut en större andel har dagar reserverats för respektive förälder i flera steg. En successiv ökning har också skett och 2021 tog papporna ut 30 procent av dagarna.⁴ Papporna tar ut fler dagar än enbart de som är reserverade för respektive förälder, men andelen har sedan 2018 legat still på 30 procent.

⁴ Källa: Försäkringskassan.

Diagram 1. Fördelning av föräldradagar, i procent. Nettodagar per förälder.

Även uttaget av VAB-dagar (vård av barn) är ojämnt fördelat, kvinnor tar ut 60 procent och män 40 procent.

Föräldraförsäkringen behöver fortsätta utvecklas till att stimulera familjer att fördela föräldraledigheten mer jämställt. Arbetsgivare behöver fortsätta arbeta för att det ska gå att kombinera arbete med småbarnsår – för både kvinnor och män. Hushållen bestämmer själva hur de vill göra, men om man vill öka möjligheten för båda att etablera sig på arbetsmarknaden och öka förutsättningarna till en likartad löneutveckling och i förlängningen en mer jämställd pension behöver båda föräldrar ta ett lika stort ansvar för barn.

Kvinnor behöver också uppmuntras att, om man vill, välja andra yrken och branscher än de kvinnodominerande. Det kommer på sikt sannolikt leda till att jämna ut löneskillnader.

Kvinnors arbetsinkomster ikapp 2046

Kvinnors, 20-64 år, inkomster från arbete har ökat med 74 procent på 25 år. För män har ökningen inte varit lika stor vilket gör att kvinnors arbetsinkomst som andel av mäns ökar och 2020 är 84 procent. Det är positivt, men med samma utveckling framåt kommer det ändå dröja till 2046 innan kvinnorna är ikapp männen. Förhoppningsvis går det snabbare än så om kvinnor i större utsträckning jobbar heltid, och kanske också väljer andra yrken. När det gäller yrkesval är det ett val varje individ gör, men det gäller också för politiker, skola och arbetsmarknadens parter att arbeta aktivt för att göra arbetsmarknaden mer jämställd. Att lika arbete ska ge lika lön är en grundförutsättning, men det handlar även om hur olika yrken värderas och att göra alla yrken tillgängliga och accepterade. Och det gäller åt båda håll, både för kvinnor in på en mer mansdominerad arbetsmarknad och för män in på en mer kvinnodominerad arbetsmarknad.

Ser man till inkomster för populationen 20 år och äldre, det vill säga inkomster både från arbete och pension dröjer det till 2066 innan kvinnors och mäns inkomster är i nivå med varandra.

Kvinnors pension

Pensionen grundas på inkomsten under hela arbetslivet. Eftersom kvinnors arbetsinkomster är lägre blir också kvinnors pensioner i genomsnitt lägre än mäns. Men i takt med att kvinnors arbetsinkomster ökar så ökar också pensionen. Först när den generation där kvinnors och mäns arbetsinkomster är lika går i pension kommer även pensionen vara helt jämlik.

Det finns inte jämförbar statistik så långt bakåt i tid, men mellan 2015 och 2020 ökade kvinnors pension med elva procent i reala termer (medianvärde), jämfört med sju procent för männen.⁵ Det innebär att kvinnors pensioner har ökat med knappt 1 400 kronor per månad justerat för inflation.

Pensionen för kvinnor 62 år och äldre var på medianen knappt 14 300 kronor per månad 2020, män har i genomsnitt 19 700 kronor per månad. Som andel av mäns har kvinnors pension ökat med 2,4 procentenheter sedan 2015, till 72,6 procent. Man ser alltså en eftersläpning om man jämför med arbetsinkomsten.

Tabell 3. Inkomst från pension, medianvärde, kronor per år före skatt, i 2020 års priser. Pensionärer 61 år och äldre (2015) respektive 62 år och äldre (2020). Avrundade tal.

	2015	2020	Förändring
Kvinnor	155 100	171 400	11 %
Som andel av mäns pension	70,2 %	72,6 %	
Män	220 800	236 000	7 %

År 2020 var lägsta ålder för uttag av allmän pension 62 år. Med stor sannolikhet finns det i åldersgruppen 62-64 år en andel som inte tar ut hela sin pension eller inte någon pension alls. Tar man ut sin pension före 65 år blir den också lägre. Ser man i stället till åldersgruppen 65-69 år borde den innehålla en övervägande del som tar ut hela pensionen. I den åldersgruppen uppgår kvinnors medianpension till 80,1 procent av männens. Medianpensionen är drygt 17 100 kronor per månad för kvinnor och knappt 21 400 för män.

⁵ Källa: Pensionsmyndigheten. 2015 var lägsta ålder för pension 61 år, 2020 var den 62 år. Statistiken gäller de med pension från lägsta uttagsålder.

Tabell 4. Inkomst från pension, medianvärde, kronor per år före skatt, i 2020 års priser. Pensionärer 65-69 år. Avrundade tal.

	2015	2020	Förändring
Kvinnor	190 200	205 400	8 %
Som andel av mäns pension	77,8 %	80,1 %	
Män	244 300	256 400	5 %

Att kvinnors pension ökar mer än mäns de senaste åren förklaras sannolikt främst av att kvinnors arbetsinkomster över tid ökar mer än mäns. Det är, som förklarats ovan, en följd av att kvinnor har ökat sin arbetstid och eventuellt även i viss utsträckning gör andra yrkesval.

Antal kvinnor med garantipension minskar

Garantipensionen är det grundskydd inom pensionssystemet som de med låg eller ingen inkomstpension alls har rätt till. Beloppet är max 8 777 kronor per månad.⁶ Som en följd av att kvinnor historiskt i större utsträckning än män har arbetat deltid och kanske även under perioder varit ifrån arbetsmarknaden helt är det fler kvinnor än män som får garantipension. Men även här ser man en förändring över tid.

Av de som i januari 2022 fick någon del av sin pension från garantipension var 77 procent kvinnor, 2010 var andelen 81 procent.⁷ Av kvinnor med allmän pension hade 62 procent någon del garantipension 2010, den andelen har nu minskat till 42 procent.

Tabell 5. Antal med garantipension, 65 år och äldre. Avrundade tal.

	2010	2022
Totalt antal	769 400	662 800
Varav kvinnor	620 800	508 000
Andel av totalen	81 %	77 %
Varav män	148 600	154 800
Andel av totalen	19 %	23 %

Tabell 6. Andel med garantipension, av total befolkning 65 år och äldre (kvinnor respektive män). Avrundade tal.

	2010	2022
Kvinnor	62 %	42 %
Män	18 %	14 %

⁶ För ensamstående född 1938 eller senare (maj 2022).

⁷ Källa: Pensionsmyndigheten.

Medianbeloppet som kvinnor får i garantipension varje månad har minskat från drygt 1 500 kronor 2010 till drygt 1 000 kronor i år, i fasta priser. För män har beloppet däremot ökat från knappt 900 kronor till knappt 1 100 kronor per månad under samma tidsperiod.

Tabell 8. Medianbelopp i garantipension, kronor i januari månad, 2022 års prisnivå. Avrundade tal.

	2010	2022
Kvinnor	1 500	1 000
Män	900	1 100

En större andel kvinnor än män får alltså till viss del garantipension, men de får sedan 2021 ett lägre belopp än männen. Så länge kvinnors förvärvsinkomst är lägre än mäns kommer även deras pension att vara det. Men att andelen kvinnor som har garantipension minskar i relativ snabb takt är ett tecken på att kvinnornas pensionsnivåer ökar, fler kvinnor har en pension utifrån ett långt yrkesliv att falla tillbaka på. Det är positivt och visar att det går åt rätt håll.

Kvinnors kapitalinkomst

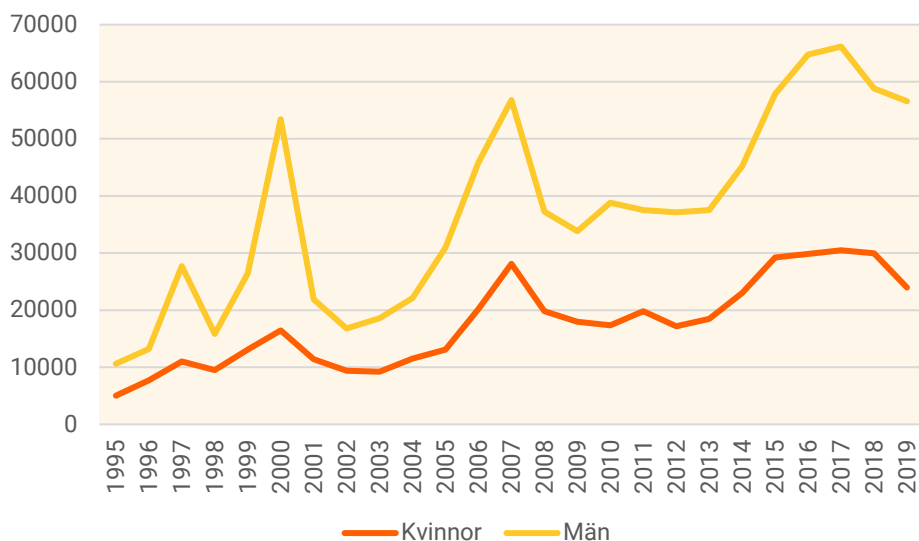
Inkomst från kapital varierar i kronor mellan åren, för såväl kvinnor som män. Kapitalinkomster kommer främst från försäljning av fastigheter, utdelningar från företag och egna placeringar. Det innebär att inkomsterna påverkas av allt som påverkar bostadsmarknaden, börsen och ekonomin, och kan variera mellan åren. Kvinnors inkomst från kapital som andel av mäns varierar också mellan åren, men ligger ändå runt 50 procent. Vissa år är andelen något högre och vissa år något lägre.⁸

De flesta både kvinnor och män har ingen eller en väldigt låg kapitalinkomst, hälften har mindre än 100 kronor per år. Inkomsterna är ojämnt fördelade både i befolkningen och mellan kvinnor och män. Genomsnittet för kvinnor är 24 000 kronor per år 2019, för män är det 56 600 kronor.⁹

⁸ Källa: Finansdepartementet, Jämställdhetsbilagan i Budgetpropositionen 2022 (Prop. 2021/22:1)

⁹ Källa: Finansdepartementet, Jämställdhetsbilagan i Budgetpropositionen 2022 (Prop. 2021/22:1)

Diagram 2. Kapitalinkomster, kronor per år före skatt, 2019 års priser. Genomsnitt för åldersgrupp 20-64 år.

Inkomsterna från kapital har ökat rejält de senaste 25 åren. Mest har de ökat för männen. Det är dock få personer med mycket höga kapitalinkomster som drar upp genomsnittet ordentligt. En procent av kvinnorna har en kapitalinkomst på 500 000 kronor per år, motsvarande för männen är 923 700 kronor.¹⁰

Att kvinnors kapitalinkomst är lägre än mäns beror dels på att färre kvinnor än män har inkomst från kapital och att kvinnor med kapitalinkomst också i genomsnitt har en lägre sådan än män.

De största posterna för kapitalinkomst är utdelning från fåmansbolag och vinster av försäljning av reala tillgångar (fastigheter).

Tabell 9. Medelinkomst för typ av kapitalinkomst 2019, för de som har inkomst från respektive. Kronor per år, före skatt. Summerar inte då olika individer kan ha inkomst från olika.

	Kvinnor	Män	Andel som har		
			Kvinnors andel av mäns	Kvinnor	Män
Real kapitalvinst	340 500	349 200	98 %	3 %	3 %
Utdelning, fåmansbolag	302 300	536 100	56 %	1 %	4 %
Finansiell kapitalvinst	35 300	81 100	44 %	11 %	15 %
Övriga aktieutdelningar	14 000	31 000	45 %	12 %	17 %
Räntor, mm	5 600	10 700	52 %	57 %	56 %

¹⁰ Källa: Finansdepartementet, Jämställdhetsbilagan i Budgetpropositionen 2022 (Prop. 2021/22:1)

Att fler män än kvinnor har inkomst från utdelning i fåmansbolag och att de män som har det dessutom har en mycket högre sådan kan eventuellt också bidra till att skillnaden mellan kvinnors och mäns arbetsinkomst minskar.

Kapitalinkomst från reala tillgångar (fastigheter) fördelas relativt lika mellan män och kvinnor. Det förklaras sannolikt av att i de fall man äger en bostad tillsammans så äger man oftast hälften var. Det bekräftas också av Swedbanks undersökning där knappt två av tre uppger att de äger hälften var av det gemensamma ägda boendet. Äger man hälften var så fördelas ju också en eventuell vinst vid försäljning därefter.

Från Swedbanks undersökning framgår också att män i större utsträckning än kvinnor äger aktier, vilket kan förklara skillnaden i kapitalinkomst från finansiella tillgångar och övriga aktieutdelningar. 48 procent av män, 31 procent av kvinnor sparar i aktier. Ungefär lika stor andel sparar i fonder, 79 procent av män och 76 procent av kvinnor.

Hur förmögenhet fördelas mellan kvinnor och män finns det ingen officiell statistik på sedan förmögenhetsskatten slopades 2007. Men kapitalinkomsten ger en indikation, eftersom den fångar försäljning av kapitaltillgångar, utdelningar och schablonbeskattning.

Kvinnors sparande

Data över kvinnors sparande kommer från en undersökning gjord av Kantar Sifo på uppdrag av Swedbank i februari 2022.¹¹

Kvinnor sparar i lika stor utsträckning som män. Endast fem procent av kvinnorna, sex procent av männen, uppger att de inte har något sparande.

77 procent av kvinnorna har ett buffertsparande, 73 procent har ett långsiktigt sparande. En lika stor andel av männen har ett långsiktigt sparande medan andelen med ett buffertsparande är något lägre än bland kvinnorna (71 procent). En anledning till det skulle kunna vara att män generellt har ett högre sparkapital och därmed kan känna ett något mindre behov av en sparbuffert.

37 procent av kvinnorna har även ett målsparande och 20 procent amorterar extra på sitt bolån.

81 procent av kvinnorna sparar regelbundet (75 procent av männen), 16 procent sätter av en summa pengar mer sällan. 47 procent uppger att de sparar spontant när de har pengar över.

¹¹ I undersökningen deltog 3 000 personer i ålder 18-65 år.

Kvinnor har lägre sparkapital och sparar oftare på sparkonto

Det finns ingen officiell statistik över sparande på individnivå. Men utifrån Swedbanks undersökningar till allmänheten vet vi att nästan sex av tio kvinnor har över 100 000 kronor i eget sparkapital, 34 procent har över 300 000 kronor och 19 procent har 500 000 kronor eller mer. 27 procent av männen har ett sparkapital på 500 000 kronor eller mer.

Var tionde kvinna har ett sparande på 10 000 kronor eller mindre.

84 procent av kvinnorna sparar på sparkonto, 70 procent av männen. Det är rimligt med tanke på att 77 procent har en sparbuffert och den bör ju sparas där man snabbt kan komma åt den. Då är ett sparkonto en bra sparform.

76 procent av kvinnorna sparar i fonder, vilket är nästan en lika stor andel som av männen (79 procent). Däremot är det färre kvinnor än män som sparar i aktier, 31 respektive 48 procent.

Av de kvinnor som sparar i fonder har de flesta (32 procent) 3-5 olika fonder. 22 procent sparar i 1-2 fonder, nästan lika många uppger 20 procent att de inte vet hur många fonder de sparar i.

Knappt var femte kvinna sparar till frihetskaptal

Med ett eget sparkapital har man större möjligheter att göra de val man vill och kanske behöver i livet, ofta kallat frihetskaptal. Kvinnor tjänar i genomsnitt mindre än män, vilket gör det svårare att skapa samma förutsättningar att spara. 18 procent av kvinnorna uppger att har ett sparande till frihetskaptal, 24 procent av männen.

En större andel av män som lever tillsammans med någon uppger att de har tillräckligt bra lön för att klara sig på egen hand vid en eventuell separation jämfört med kvinnor. Fler kvinnor än män uppger att de skulle behöva ändra mycket i sin levnadsstandard för att få ekonomin att gå ihop vid en separation eller ha svårt att klara ekonomin om partnern skulle avlida.

Kvinnor om privatekonomi 2022

Siffrorna i det här avsnittet kommer från en undersökning som Kantar Sifo har gjort på uppdrag av Swedbank i april 2022.¹²

De flesta kvinnor (81 procent) känner sig trygga med sin privatekonomi, men var fjärde kvinna är ändå orolig för att pengarna inte ska räcka till utgifterna en vanlig månad.

Kvinnor har sämre ekonomiska marginaler än män. 19 procent av kvinnorna skulle inte klara en oväntad utgift på mer än 10 000 kronor och 43 procent skulle inte klara en utgift över 50 000 kronor. För män är andelarna 15 respektive 36 procent.

70 procent av kvinnorna (63 procent av männen) tycker att det är viktigt att, om man lever tillsammans med någon, dela lika på hemarbetet och omsorg över eventuella barn så båda får lika mycket tid och ork för sitt jobb. En tredjedel av kvinnorna tycker att om den ena tar ett större ansvar bör den också kompenseras ekonomiskt av den andra (27 procent av männen).

Över hälften av både kvinnor och män anser att om man lever tillsammans med någon och man tjänar olika mycket bör den som tjänar mer betala en större del av de gemensamma utgifterna. I två av tre hushåll där man lever ihop har man också en jämställd ekonomi på så sätt att om man tjänar lika så betalar man lika, men tjänar den ena mer så betalar den också mer av de gemensamma utgifterna. Var fjärde kvinna uppger dock att hon betalar mer av hushållets småutgifter (17 procent av männen).

Många par tar ett gemensamt ansvar för sparandet, men de flesta inkluderar inte pensionssparande i den gemensamma ekonomin.

Kvinnor är oftare ekonomiskt beroende av sin partner än män. Fler kvinnor än män uppger att de inte skulle kunna bo kvar i samma område som nu eller skulle behöva ändra mycket i sin levnadsstandard om de skulle separera/skilja sig. En större andel av kvinnor än män uppger också att de skulle ha svårt att klara ekonomin om deras partner skulle avlida. Och knappt två av tre kvinnor uppger att de har en tillräckligt bra lön för att klara sig på egen hand om de skulle separera/skilja sig, jämfört med nästan 80 procent av männen.

¹² I undersökningen deltog 3 019 personer i åldern 18-65 år.

Politiska reformer som påverkat kvinnors ekonomi

Borttagande av sambeskattning 1971

Sambeskattning innebar att makars inkomster slogs ihop och båda beskattades för hälften av inkomsten. Om ena parten hade hög inkomst kunde sambeskattningen innebära att den totala skatten minskade, eftersom marginalsatten¹³ då blev lägre för den med högst inkomst. Däremot innebar det högre skatt för den med lägst inkomst, oftast kvinnan. Incitamenten att lönearbeta minskade. Det lönade sig inte heller att vidareutbilda sig för en högre lön eller att gå från deltid till heltid. Man kan säga att sambeskattning låser in kvinnor i hemmet.

1971 slopades sambeskattningen i Sverige, den avskaffades för att öka incitamenten till kvinnor att lönearbeta och att arbeta mer. Avskaffande av sambeskattningen var inte enbart en privatekonomisk reform utan även i högsta grad en reform för ökad jämställdhet.

Allmänt barnbidrag införs

Det allmänna bidraget oavsett inkomst infördes 1948.¹⁴ Det var på 260 kronor per barn och år (knappt 5 500 kronor i dagens penningvärde).

Allmänt barnbidrag gynnar hushållens ekonomi men flerbarnstillägget inom barnbidraget skulle också kunna innebära att det i vissa hushåll blir ekonomiskt möjligt för den ena att arbeta deltid, vilket oftast är kvinnan. Och deltidsarbete får effekt på till exempel pensionen.

Utbyggnad av välfärdssamhället som förskola och omsorg

Tillgång till barnomsorg är på många sätt avgörande för kvinnors väg in på arbetsmarknaden, och kvinnors ekonomiska frihet. Det påverkar också hushållens ekonomi, om möjlighet ges för båda föräldrar att arbeta.

1836 införde Sverige småbarnsskolor, för barn mellan 2 och 7 år. De var föregångare till dagens förskolor. Möjlighet att lämna barn på förskola har varit avgörande för att Sverige har en så hög sysselsättningsgrad bland kvinnor.

¹³ Marginalsatt är den skatt som betalas på den sist intjänade kronan.

¹⁴ 1937 infördes barnbidrag, men det var först 1948 som det blev allmänt och oberoende av inkomst.

Införandet av maxtaxan (2002) möjliggjorde för ännu fler kvinnor att börja arbeta/arbete mer. Avgiften för barnomsorg grundas på inkomst, men innan införandet av maxtaxan fanns det inget tak för avgiften. Höginkomsttagare var de som fick de största avgiftssänkningarna vid införandet.

Pappamånader i föräldraförsäkringen

Privatekonomiskt kan införandet av pappamånader på kort sikt försämra ekonomin för hushåll, i de fall pappan har en högre inkomst än mamman, då blir det ekonomiska bortfallet större om pappan är hemma med barn. Men för jämställdheten och för kvinnors ekonomi är det positivt, eftersom det innebär att mammor inte är ifrån arbetslivet lika länge. På sikt innebär det sannolikt att kvinnor inte "hamnar efter" lika mycket på arbetsmarknaden.

Föräldrapenning kan betalas ut i 480 dagar för ett barn. När den infördes 1974 tog män ut 0,5 procent av dagarna. 1995 reserverades en månad för respektive förälder, 2002 ökades det till två månader och 2016 till tre månader (90 dagar). Varje familj kan bestämma själv över hur de resterande 300 dagarna ska fördelas. Pappornas andel av uttagna dagar med föräldrapenning ökar successivt och 2021 tog papporna ut 30 procent.

Tabellbilaga

Undersökning gjord av Kantar Sifo på uppdrag av Swedbank och Robur i februari 2022. I undersökningen deltog 3 000 personer i ålder 18-65 år. Avrundade tal, summerar därför inte alltid.

Vilka typer av sparande har du?

	Kvinnor	Män	Totalt
Buffertsparande	77 %	71 %	74 %
Målsparande	37 %	35 %	36 %
Långsiktigt sparande	73 %	73 %	73 %
Frihetskaptial	18 %	24 %	21 %
Sparar till barn	33 %	30 %	32 %
Amorterar extra på bolån	20 %	26 %	23 %
Annan typ av sparande	8 %	9 %	9 %
Jag har inget sparande	5 %	6 %	5 %
Tveksam, vet ej	1 %	1 %	1 %

På vilket eller vilka sätt sparar du?

	Kvinnor	Män	Totalt
Fonder	76 %	79 %	77 %
Aktier	31 %	48 %	40 %
Sparkonto	84 %	70 %	77 %
Annat	4 %	5 %	4 %
Tveksam, vet ej	1 %	1 %	1 %

Vet du vilken typ av fonder du sparar i? Av de som uppgett att de sparar i fonder.

	Kvinnor	Män	Totalt
Fonder baserade på räntebärande värdepapper	19 %	21 %	20 %
Aktiefonder	35 %	64 %	50 %
Blandfonder, dvs fonder som innehåller både aktier och räntebärande värdepapper	54 %	56 %	55 %
Nej	3 %	1 %	2 %
Tveksam, vet ej	24 %	9 %	16 %

Hur många olika fonder sparar du i? Av de som uppgett att de sparar i fonder.

	Kvinnor	Män	Totalt
1-2 st	22 %	20 %	21 %
3-5 st	32 %	37 %	35 %
6-10 st	20 %	23 %	22 %
Fler än 10 st	6 %	14 %	10 %
Tveksam, vet ej	20 %	6 %	13 %

Hur stort är ditt personliga totala sparkapital?

	Kvinnor	Män	Totalt
0 kr	3 %	3 %	3 %
1-1 000 kronor	2 %	1 %	1 %
1 001-10 000 kronor	5 %	3 %	4 %
10 001-100 000 kronor	20 %	16 %	18 %
100 001-300 000 kronor	22 %	21 %	22 %
301 000-500 000 kronor	15 %	15 %	15 %
501 000-2 000 000 kronor	16 %	20 %	18 %
Mer än 2 000 000 kronor	2 %	7 %	5 %

Undersökning gjord av Kantar Sifo på uppdrag av Swedbank i april 2022. I undersökningen deltog 3 000 personer i ålder 18-65 år. Avrundade tal, summerar därför inte alltid.

Känner du dig trygg med din privatekonomi? (egen privatekonomi, inte hushållets totala ekonomi)

	Kvinnor	Män	Totalt
Ja	81 %	85 %	83 %
Nej	14 %	10 %	12 %
Tveksam, vet ej	5 %	5 %	5 %

Händer det att du är orolig att pengarna inte ska räcka till dina utgifter en vanlig månad?

	Kvinnor	Män	Totalt
Ja	24 %	17 %	20 %
Nej	74 %	81 %	77 %
Tveksam, vet ej	2 %	2 %	2 %

Sparar du pengar varje månad?

	Kvinnor	Män	Totalt
Ja, jag sparar 10 procent eller mer av min lön efter skatt varje månad	39 %	46 %	43 %
Ja, jag sparar 1-9 procent av min lön efter skatt varje månad	36 %	32 %	34 %
Nej, jag skulle kunna spara, men väljer att göra annat med pengarna	3 %	6 %	5 %
Nej, jag kan spara men inte varje månad	9 %	6 %	8 %
Nej, mina pengar räcker inte till sparande	9 %	6 %	8 %
Tveksam, vet ej	3 %	3 %	3 %

Hur stor oväntad utgift skulle du klara att betala utan att behöva låna?

	Kvinnor	Män	Totalt
Under 5 000 kronor	11 %	7 %	9 %
5 001-10 000 kronor	8 %	8 %	8 %
10 001-20 000 kronor	10 %	9 %	9 %
20 001-50 000 kronor	15 %	13 %	14 %
50 001-100 000 kronor	17 %	15 %	16 %
Över 100 000 kronor	35 %	45 %	40 %

Har du och din partner gemensam ekonomi? Av de som svarat att de är gifta eller sambos.

	Kvinnor	Män	Totalt
Ja, helt gemensam ekonomi	33 %	37 %	35 %
Ja, delvis gemensam ekonomi	58 %	54 %	56 %
Nej, helt separata ekonomier	9 %	8 %	9 %
Tveksam, vet ej	0 %	0 %	0 %

Har du och din partner ett gemensamt sparande? Av de som svarat att de är gifta eller sambos.

	Kvinnor	Män	Totalt
Ja, vi sparar allt gemensamt och har inget separat sparande	13 %	13 %	13 %
Ja, delvis men har även separat sparande	44 %	40 %	42 %
Nej, inget gemensamt men separat sparande	39 %	44 %	42 %
Nej, inget sparande alls	3 %	3 %	3 %
Tveksam, vet ej	0 %	0 %	0 %

Ingår pensionssparande i er gemensamma ekonomi? Av de som svarat att de har helt eller delvis gemensam ekonomi.

	Kvinnor	Män	Totalt
Ja, vi sparar lika mycket till pension	15 %	15 %	15 %
Ja, vi sätter av mer till pension till den av oss som har en lägre lön	6 %	6 %	6 %
Nej, var och en ansvarar för sitt eget pensionssparande	76 %	76 %	76 %
Tveksam, vet ej	4 %	3 %	3 %

Vad av nedan stämmer in på ert gemensamma boende? Av de som svarat att de är gifta eller sambos.

	Kvinnor	Män	Totalt
Vi äger vårt boende tillsammans, hälften var	64 %	65 %	65 %
Vi äger vårt boende tillsammans, men jag äger en större del	2 %	3 %	3 %
Vi äger vårt boende tillsammans, men min make/maka/sambo äger en större del	2 %	2 %	2 %
Vi äger vårt boende och jag står som ensam ägare	6 %	10 %	8 %
Vi äger vårt boende men min make/maka/sambo står som ensam ägare	7 %	2 %	5 %
Vi äger inte vårt boende	19 %	17 %	18 %

Vilka av följande påståenden håller du med om?

	Kvinnor	Män	Totalt
Det är viktigt att ha en partner med ungefär samma ekonomi som jag själv	11 %	11 %	11 %
Lever man tillsammans och tjänar olika bör den som tjänar mer betala en större del av de gemensamma utgifterna	53 %	51 %	52 %
Lever man tillsammans och den ena lägger ner mer tid på hem och eventuella barn, bör den kompenseras ekonomiskt av sin partner	34 %	27 %	31 %
Lever man tillsammans med någon är det ändå viktigt att ha en egen inkomst som man skulle klara sig på om det skulle behövas	67 %	51 %	59 %
Lever man tillsammans med någon är det viktigt att dela ungefär lika på hemarbetet och omsorgen om eventuella barn så att båda får lika mycket tid och ork för sitt jobb	70 %	63 %	67 %
Lever man tillsammans med någon bör man betala lika mycket av de gemensamma utgifterna, även om den ena lägger mer tid på hemarbete och eventuella barn än den andra	8 %	12 %	10 %
Det är ett problem att kvinnor och män tjänar olika mycket	57 %	37 %	47 %

Vad av nedan stämmer in på dig gällande privatekonomi och eventuell separation från make/maka/sambo eller dödsfall? Av de som svarat att de är gifta eller sambos.

	Kvinnor	Män	Totalt
Jag har en tillräckligt bra lön för att klara mig på egen hand om jag skulle separera från min make/maka/sambo	63 %	79 %	71 %
Jag har ett eget sparande som skulle hjälpa mig om jag skulle separera från min make/maka/sambo	46 %	43 %	45 %
Jag skulle inte ha råd att bo kvar i det område jag bor nu om jag skulle separera från min make/maka/sambo	24 %	14 %	19 %
Jag skulle behöva ändra mycket i min levnadsstandard för att få ekonomin att gå ihop om jag skulle separera från min make/maka/sambo	26 %	13 %	19 %
Jag har dålig egen ekonomi och kan/vill därför inte separera från min make/maka/sambo	2 %	1 %	1 %
Jag vill inte sänka min levnadsstandard och kan/vill därför inte separera från min make/maka/sambo	2 %	2 %	2 %
Vi har livförsäkringar som gör att jag skulle kunna bo kvar i boendet om min make/maka/sambo skulle avlida	33 %	32 %	32 %
Jag skulle ha svårt att klara ekonomin om min make/maka/sambo skulle avlida	11 %	5 %	8 %
Jag vet inte hur min ekonomi skulle påverkas och jag skulle separera eller om min make/maka/sambo skulle avlida	8 %	5 %	7 %
Jag känner mig trygg i att kunna fatta privatekonomiska beslut själv	54 %	54 %	54 %